

Vroeg spenen niet aantrekkelijk bij weidesysteem

J. de Boer (PR)

Bij het slachtrijp maken van lammeren met hoofdzakelijk weidegras is vroeg spenen (op zes weken) niet aantrekkelijk. Ondanks het verstrekken van krachtvoer rondom het spenen is de groei van geboorte tot afleveren lager bij het spenen op zes weken dan bij spenen op vijftien weken. Hierdoor nemen de voerkosten toe.

Op het proefbedrijf voor Noord-Nederland, Bosma-Zathe, werden al een aantal jaren Noordhollanders gehouden. Vooral de vetbedekking van de vleeslammeren (Texelaar * Noordhollander) was te hoog. 34% Van de ramlammeren had bij een karkasgewicht van 19 kg een vetbedekking boven de 20. Bij de oilammeren was dit bij een karkasgewicht van 17,5 kg zelfs 78%. Juist de vetbedekking is sterk bepalend voor de uitbetaling. Volgens buitenlands onderzoek is er relatie tussen speenleeftijd en groei en karkassenmerken. Vroeg spenen zou vooral het totaal vetgehalte in het karkas kunnen verlagen. Door lammeren eerder te spenen is de slachtkwaliteit en daarmee de SEUROP classificatie mogelijk te verbeteren.

Proefopzet 6 of 15 weken spenen

Op Bosma Zathe is onderzoek gedaan naar twee extreme speenmomenten: 6 (VS) en 15 weken (LS) leeftijd. Het effect van het speenmoment op de groei en slachtkwaliteit zijn daarbij bestudeerd. De proef is uitgevoerd in 1993 en 1994 met vleeslammeren (Texelaar * Noordhollander). De oilammeren werden afgeleverd vanaf een gewicht van 34,5 kg en ramlammeren vanaf een gewicht van 38,5 kg.

Rantsoen

ooien

De ooien kregen tijdens de stalperiode onbeperkt kuilgras (850 VEM, 64, DVE en 60, OEB). Op vijf weken voor het lammeren werd 100 gram eiwitkern-schapebrok (940 VEM, 180

DVE, en 80 OEB) per dag gegeven. Deze hoeveelheid werd wekelijks verhoogd met 100 gram tot 500 gram per ooi per dag één week voor lammeren. De ooien kregen dit krachtvoer ook in de eerste vier lactatieweken (0,5 kg per gezoogd lam). Na vier weken werd de krachtvoerverstrekking in één week afgebouwd. Een deel van de ooien werd dan op zes weken gespeend.

lammeren

Alleen de lammeren die op zes weken gespeend werden kregen vanaf circa twee weken voor het spenen tot vier weken na spenen een standaard lammerkorrel (1000 VEVI en 120 DVE). Het krachtvoer werd twee maal daags verstrekt met een maximum van 350 gram per lam per dag. De lammeren zijn zoveel mogelijk op etgroen geweid. Tot het eerste speenmoment zijn alle ooien met hun lammeren op één perceel geweid. Vanaf de eerste keer spenen werd het perceel daarna steeds opgedeeld met flexinetten. Elke groep had zo dezelfde kwaliteit gras. Van alle percelen, zijn vóór inscharen grasmonsters genomen en onderzocht op voederwaarde en mineralen (tabel 1). Hieruit blijkt, dat het aangeboden gras van een uitstekende kwaliteit was.

Groei lammeren

In tabel 2 wordt de leeftijd bij afleveren, aflevergewicht en de groei van de vleeslammeren weergegeven voor beide speenmomenten in beide proefjaren.

Tabel 1 Gemiddelde voederwaarde en gehalten van enkele mineralen weidegras (gram/kgds)

	DVE	OEB	VEVI	Ca	Mg	P	Cu ¹⁾
1993	102	66	1069	5,2	2,3	3,4	8,1
1994	108	67	1090	4,4	2,3	3,5	8,0

¹⁾ in mgr/kgds

Tabel 2 Leeftijd (dagen), afvoergewicht (kg) groei van geboorte tot afleveren (gram/dag) gecorrigeerd voor karkasgewicht

Jaar	leeftijd		afvoergewicht		groei	
	VS ¹⁾	LS ²⁾	VS	LS	VS	LS
1993	156	143	38,9	38,6	234	255
1994	194	173	37,7	37,4	178	201

¹⁾ VS = Vroeg Spenen

²⁾ LS = Laat Spenen

Tabel 3 Afvoergewicht (kg), beveleedheid en vetbedekking (SEUROP) ¹⁾

Jaar	afvoergewicht		beveleedheid		vetbedekking	
	VS	LS	VS	LS	VS	LS
1993	38,9	38,6	3,2	3,2	2,1	2,2
1994	37,7	37,4	3,1	3,1	2,3	2,2

¹⁾ SEUROP één subklasse beveleedheid en vetbedekking is 0,33

R⁰ = 3,00, R⁺ = 3,33 enz. voor vetbedekking 2⁰ = 2,00 2⁺ = 2,33 enz.

De groei was in beide jaren ruim 20 gram hoger bij de lammeren die laat werden gespeend. Dit ondanks het verstrekken van het krachtvoer aan de vroeg gespeende lammeren. De hogere groei resulteerde in eerder afleveren twee tot drie weken van de laat gespeende lammeren.

Vet en spierdikte bij scannen

Bij het scannen wordt vet- en de spierdikte bepaald. Het scannen gebeurde op een gemiddelde leeftijd van 15 weken. De vroeg gespeende lammeren waren bij dezelfde leeftijd lichter (in 1993 en 1994 resp. 2,5 en 5,1 kg), hadden een geringere spierdikte (2 en 4 mm) en waren minder vet (1 mm) dan de lammeren die op 15 weken werden gespeend.

SEUROP classificatie lammeren

Na analyse en correctie voor afleveren op een gelijk karkasgewicht blijken er geen verschillen te zijn in classificatie tussen het spenen op 6 weken (VS) of 15 weken (LS), (tabel 3).

Economie

Een lage vetbedekking geeft bij hetzelfde aflevergewicht een hogere kilogram prijs en daardoor een hogere opbrengst voor het karkas. De proef heeft aangetoond dat de groei bij de vroeg

gespeende lammeren lager is. Een lagere groei kan echter acceptabel zijn als de classificatie daarmee ook zou verbeteren. De resultaten geven echter aan dat er geen verschil is in classificatie bij een gelijk aflevergewicht. Vroeg spenen brengt daarom alleen maar meer kosten met zich mee (zie tabel 4).

Tegenover deze extra kosten staan geen extra opbrengsten door een betere classificatie. Wel kan mogelijk bespaard worden op graskosten bij de ooiën. Ooiën met vroeg gespeende lammeren worden kunnen schraler geweid worden. Als we aannemen dat deze dieren 500 VEM per dag minder nodig hebben dan is de besparing per ooi 63 dagen * 500 VEM = 31,5 KVEM à

Tabel 4 Berekening extra voerkosten bij 6 weken spenen

Krachtvoer	10 kg	à f0,45	f 4,50
Gras	18 KVEM	à f0,23	f 4,14
Rente en uitval (18 dagen langer op bedrijf)			f 0,55
Totaal extra kosten per lam			<u>f 9,19</u>

Spenen op zes weken van slachtlamieren is niet aantrekkelijk, de groei is vertraagd en de (krachtvoer)kosten zijn hoger.

$f 0,23 = f 7,25$. Bij twee afgeleverde lamieren per ooi nemen de voerkosten per ooi toe met $f 11,-$ gulden. Het is echter de vraag of het lukt om de ooi in een weidesituatie volgens de norm te voeren. Vaak zal de opname hoger zijn dan noodzakelijk.

Conclusie

Bij het slachtrijp maken van Texelaar * Noordhollander lamieren op hoofdzakelijk weidegras is vroeg spenen niet aantrekkelijk. Ondanks het verstrekken van krachtvoer rondom het spenen is de groei van geboorte tot afleveren lager bij het spenen op zes weken dan bij spenen op 15 weken. Hierdoor nemen vooral de voerkosten toe. Tegenover deze extra kosten staan geen extra opbrengsten door een betere classificatie.